

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
ВСТУП	8
1. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ Й ВИКОРИСТАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН	8
1.1. Біологічно активні речовини лікарських рослин	16
1.2. Фітотерапія і її роль у лікуванні та профілактиці хвороб тварин	33
2. ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРИ ПОРУШЕННЯХ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ	37
3. ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ОРГАНІВ ДИХАННЯ	46
4. ХВОРОБИ ШЛУНКА І КИШОК	53
4.1. Гастрит (Gastritis) і форми порушення секреторної функції	54
4.2. Виразкова хвороба: симптоматика та лікування	59
5. ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРИ ПОРУШЕННЯХ НИРОК ТА СЕЧОВИВІДНИХ ШЛЯХІВ	65
6. ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРИ ГОСТРОМУ ГАСТРИТІ ТА ВИРАЗКОВІЙ ХВОРОБІ ШЛУНКА (СИЧУГА) З ПІДВИЩЕНОЮ КИСЛОТНІСТЮ ШЛУНКОВОГО СОКУ	74
6.1. Експериментальне обґрунтування нового рослинного препарату «Гастроацид» для впровадження у ветеринарну практику лікування, профілактики і підвищення продуктивності тварин	135
6.1.1. Вплив «Гастроациду» на діяльність секреторних клітин шлунка у собак	137
6.1.2. Вивчення лікувальної та профілактичної ефективності «Гастроациду» на моделях експериментальної виразки слизової оболонки шлунку у щурів	139
6.2. Гастроентерит: симптоматика, лікування і профілактика	145
6.3. Фітотерапія за розладів шлунково-кишкового тракту у молодняку продуктивних тварин	154
6.3.1. Лікарські рослини, які застосовуються за лікування гастроентеритів	156
6.4. Лікування та профілактика диспепсії молодняку тварин	184

6.4.1. Фітотерапія у профілактиці та лікуванні захворювань шлунково-кишкового тракту	195
6.4.2. Лікарські рослини, які використовують для лікування та профілактики диспепсії молодняку продуктивних тварин.....	201
6.4.3. Лікарські рослини, які застосовуються при порушеннях центральної нервової системи та залоз внутрішньої секреції	271
7. ВИВЧЕННЯ ЛІКУВАЛЬНОЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНОГО РОСЛИННОГО ПРЕПАРАТУ «ФІТОХОЛ» ПРИ ДИСФУНКЦІЇ ТРАВНОГО АПАРАТУ ТА ІМУННОЇ СИСТЕМИ	284
7.1. Вивчення впливу «Фітохолу» на жовчну й панкреатичну секрецію	287
7.2. Вивчення жовчогінної дії «Фітохолу» на інтактних тваринах та моделі експериментального холециститу у собак	289
7.3. Вивчення імуномодулюючої дії «Фітохолу»	289
7.4. Вивчення лікувальної дії «Фітохолу» при експериментальному гепатиті	294
8. ІМУНОДЕФІЦИТНИЙ СТАН МОЛОДНЯКУ ПРОДУКТИВНИХ ТВАРИН І ЙОГО ЛІКУВАННЯ	307
8.1. Лікування та профілактика імунодефіцитного стану молодняку продуктивних тварин.....	309
8.2. Лікарські рослини, які застосовуються для лікування та профілактики імунодефіцитного стану молодняку продуктивних тварин.....	326
9. ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРИ ГІПОВІТАМІНОЗАХ.....	343
10. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНОЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНОГО РОСЛИННОГО ПРЕПАРАТУ «ФІТОПАНК» ПРИ ДИСФУНКЦІЇ ТРАВНОГО АПАРАТУ ТА ІМУННОЇ СИСТЕМИ	351
10.1. Лікувальна дія «Фітопанку» на моделі гострого панкреатиту, який моделювали хлоретилуому у щурів.....	353
10.2. Лікувальна ефективність «Фітопанку» при експериментальному панкреатиті, викликаному перев'язкою загальної жовчної протоки.....	357
10.3. Вплив «Фітопанку» на гістоструктуру підшлункової залози щурів при лікуванні експериментального панкреатиту, викликаного перев'язуванням загальної жовчної протоки	359

10.4. Вплив «Фітопанку» на інкреторну функцію підшлункової залози на моделі алоксанового діабету	360
10.5. Вивчення імунологічної дії «Фітопанку»	366
10.6. Ефективність «Фітопанку» при імунодефіцитному стані молодняку продуктивних тварин	372
ДОДАТКИ	378
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	413
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ЗА ЇХ ЛІКУВАЛЬНИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ	418

ПЕРЕДМОВА

Одним із головних джерел отримання профілактичних і лікарських засобів сучасної ветеринарної медицини є лікарські рослини. Вони використовуються як безпосередньо, так і для отримання багатьох цінних, новітніх ефективних препаратів.

У лікуванні серцево-судинних, шлунково-кишкових, нервових захворювань, хвороб печінки та нирок у тварин на частку рослинних препаратів припадає до 80 % - 90 %. Це пояснюється тим, що рослинні засоби більш безпечні і фізіологічно ближчі до організму тварин ніж синтетичні і не викликають побічних явищ. Отже, фітотерапія є загально визнаною, оскільки лікарські засоби мають комплексний вплив на організм як цілісну систему, регулюючи при цьому функції різних взаємопов'язаних систем і органів.

За своїми природно-кліматичними умовами Україна надзвичайно багата на лікарські рослини, інтерес до яких з появою синтетичних ліків не тільки не зменшився, а й зростає як в практикуючих ветеринарних лікарів, так і у фармакологів. В умовах сучасних економічних негараздів, дорогавартісних хіміко-фармацевтичних препаратів, часто відсутнього централізованого постачання та незадовільного транспортного обслуговування ветеринарних лікарень та аптек ветлікар часто опиняється у безвихідному становищі – діагноз у хворої тварини встановлено, а необхідних ліків немає.

Усе це спонукало нас підготувати навчальний посібник з метою привернути більшу увагу фахівців ветеринарної медицини та широкого кола читачів до значного впровадження у свою практику застосування лікарських рослин, проводити їх заготовку або культивувати окремі види лікарських рослин у галузевих господарствах України.

Неабияким «плюсом» є те, що вартість лікування хвороб тварин рослинними засобами при цьому зменшується у 2,5 – 3 рази порівняно із застосуванням синтетичних препаратів, а висока лікувальна ефективність досягається при взаємодії кількох

обов'язкових чинників – установлення достовірного діагнозу хвороби, своєчасного початку лікування та профілактики і вміння лікаря підібрати найбільш дієву лікарську рослину або збір для даної тварини.

Значний життєвий досвід засвідчує, що фітотерапія у практиці ветеринарної медицини – доступний, дешевий, ефективний засіб профілактики і лікування незаразних хвороб, що заслуговує на увагу і застосування в практиці кожного фахівця ветеринарної медицини.

Навчальний посібник призначений для широкого кола читачів, у першу чергу ветеринарних фахівців. Довідник має за мету привернути увагу студентів, викладачів ВНЗ факультетів ветеринарної медицини та фахівців до питань використання лікарських рослин, виготовлення з них препаратів, застосування фітотерапії у своїй практиці.

Автори